

**Ing. Ján Hrivnák, CSc.; JUDr. Vladimír Souček; Mgr. Jan Tvrdek; Ing. Lubomír Polívka;
Mgr. Oldřich Krulík, Ph.D.; prof. Ing. Bedřich Šesták, DrSc.**

Krizové plánování jako důležitý aspekt problematiky krizového řízení

Anotace

Příspěvek, koncipovaný apriori jako výukový (vzdělávací) materiál (včetně aktivních odkazů pro doplňující studium legislativy atd.) charakterizuje systém krizového plánování České republiky, popisuje jeho strukturu, stejně jako zpracovávanou dokumentaci, subjekty a základní procedury krizového plánování.

Klíčová slova

Krizové plánování, krizové řízení, typové plány, vojenské a nevojenské krizové situace.

Annotation

Article is conceived as a priori teaching (educational) document (including active links for additional study of the legislation, etc.) that characterises the system of crisis planning the Czech Republic, describes its structure, as well as respective documentation, bodies and basic emergency planning procedures.

Keywords

Contingency planning, crisis management, "type plans", military and non-military crisis situations.

Úvod

Bez znalosti „nozového“ a krizového plánování nelze jisti připravenost rezortu Ministerstva vnitra a jeho součástí na mimořádné události a krizové situace. Tento příspěvek charakterizuje systém krizového plánování České republiky, popisuje jeho strukturu, zpracovávanou dokumentaci, subjekty a základní procedury krizového plánování.

Příklad z praxe: Systém krizového plánování se v praxi osvědčil během všech závažnějších mimořádných událostí (krizových situací) v posledních letech (většinou se jednalo o přírodní pohromy, zejména pak povodně).

Poznámka: Systém připravenosti veřejné správy na krizové situace vychází zejména z následujících právních předpisů:

- **ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky;**
- **zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon);**
- **zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému;**
- **zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů;**
- **zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (kompetenční zákon).**

Charakteristika krizového plánování České republiky

Havarijní (nouzové) plány zajišťují přípravu na mimořádné události řešitelných postupy, silami a prostředky zejména **integrovaného záchranného systému**. A naopak, **krizovými plány** by měla být rozpracována pouze problematika krizových situací, tedy těch mimořádných situací, pro jejichž řešení nepostačují postupy, síly a prostředky orgánů veřejné správy.

Pojmy k zapamatování.

Krizové plánování je nástrojem krizového řízení a je souhrnem plánovacích činností, procedur a vazeb uskutečňovaných orgány krizového řízení a jimi určenými státními nebo veřejnými institucemi, právníckými nebo podnikajícími fyzickými osobami k realizaci cílů a úkolů při zajišťování bezpečnosti státu a jeho obyvatelstva za krizových situací.

Krizové plánování se podle krizového zákona soustřeďuje na proces zpracování, aktualizace a ověřování krizových plánů a dokumentů s nimi souvisejícími.

Cílem krizového plánování je:

- zajistit připravenost orgánů krizového řízení k předcházení vzniku, resp. omezení možností vzniku krizových situací a jejich důsledků;
- zajistit tvorbu a připravenost nezbytných sil, prostředků a zdrojů pro řešení krizových situací;
- vytvořit organizační, řídicí a rozhodovací nástroje pro plnění úkolů orgánů krizového řízení.

Struktura krizového plánování České republiky

Krizové plánování v rámci České republiky zahrnuje:

- krizové plánování k řešení tzv. vojenských krizových situací;
- krizové plánování k řešení tzv. nevojenských krizových situací.

Krizové plánování k řešení tzv. vojenských krizových situací se provádí pomocí Plánu obranu a dílčích plánů obrany a zahrnuje plánování opatření k řešení následujících druhů krizových situací vzniklých v souvislosti s:

- násilnými akcemi subjektů cizí moci za použití vojenských sil proti chráněným zájmům státu, zpravidla jako reakce na zapojení České republiky do mezinárodních mírových a humanitárních misí nebo plnění spojeneckých závazků v zahraničí;
- rozsáhlou a závažnou diverzní činností spojenou se zjevnou přípravou vojenské agrese cizí moci;
- vnějším vojenským napadením státu;
- ohrožením základních hodnot demokracie, svobody, životů a zdraví občanů v jiných zemích takového rozsahu, že dojde k ohrožení bezpečnosti mezinárodního prostředí a nutnosti nasazení ozbrojených sil k provedení mezinárodní mírové operace, do které by byly zapojeny ozbrojené síly České republiky.

Krizové plánování k řešení tzv. nevojenských krizových situací zahrnuje plánování opatření k řešení následujících druhů krizových situací vzniklých:

- při ohrožení veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti České republiky velkého rozsahu;
- v důsledku ohrožení ekonomické bezpečnosti České republiky;
- v důsledku jiného ohrožení zdraví a životů velkého počtu osob, majetků a životního prostředí velkého rozsahu (obsahuje zejména ochranu obyvatelstva a činnost integrovaného záchranného systému).

Za koordinaci krizového plánování k řešení tzv. vojenských krizových situací odpovídá **Ministerstvo obrany** a za koordinaci krizového plánování k řešení tzv. nevojenských krizových situací **Ministerstvo vnitra**.

Gesční odpovědnost jednotlivých ministerstev, jiných ústředních správních úřadů a České národní banky za plánování opatření k řešení jednotlivých druhů krizových situací vychází zejména z kompetenčního zákona. Jejich kompetence v souvislosti typových plánů je upřesněna v **dodatku** na konci kapitoly.

Krizový plán

Krizový plán je souhrnný plánovací dokument, kterým příslušný orgán krizového řízení plánuje ve své věcné a územní působnosti opatření a postupy pro případ vzniku krizových situací. Krizový plán je zpracováván, aktualizován a ověřován mimo období hrozby vzniku krizové situace určenými orgány krizového řízení /ministerstva a jiné ústřední správní úřady (ÚSÚ), krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností/ v rozsahu vycházejícím z jejich věcné a územní působnosti. Krizové plány lze dělit na:

- krizové plány ústředních správních úřadů;
- územní krizové plány, kam patří: krizové plány krajů a krizové plány obcí s rozšířenou působností.

Plán krizové připravenosti

Plán krizové připravenosti je plánovací dokument, ve kterém je upravena činnost příslušného subjektu k řešení krizových situací. Tento dokument zpracovávají:

- **Územní správní úřady** uvedené v krizovém plánu kraje nebo krizovém plánu obce s rozšířenou působností (např. krajská vojenská velitelství, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné a havarijní a služby, vybraná zdravotnická, sociální a školská zařízení a další instituce) a
- **Právnícké osoby a podnikající fyzické osoby**, které zajišťují plnění opatření vyplývajících z krizového plánu.
- **Subjekty kritické infrastruktury.**

Zpracovatelé krizových plánů

Zpracovateli krizových plánů v rámci České republiky jsou:

- Ministerstva a jiné ústřední správní úřady.
- Česká národní banka.
- Kraj, cestou hasičského záchranného sboru kraje.
- Obec s rozšířenou působností, cestou hasičského záchranného sboru kraje.

Dodatek: Rozdělení odpovědnosti za zpracování a typových plánů k řešení krizových situací

č.	Typ krizové situace (druh ohrožení)	Gesce	Součinnost
1.	Dlouhodobá inverzní situace	MŽP+MV	KHS, MPO, Mzd
2.	Povodně velkého rozsahu	MŽP+MV	KrÚ, MD, MZe, SSHR, MZd, MMR
3.	Jiné živelní pohromy velkého rozsahu, mimo typu krizové situace č. 1 – 2, jako např. rozsáhlé lesní požáry, sněhové kalamity, vichřice, sesuvy půdy, zemětřesení apod.	MV (HZS)	MO, MD, MZe, MŽP, SSHR
4.	Epidemie – hromadné nákazy osob (včetně hygienických a dalších režimů)	MZd	KHS, MV (PČR), MMR
5.	Epifytie – hromadné nákazy polních kultur (včetně hygienických a dalších režimů)	MZe+MZd	KVS, OVS, MV (PČR)
6.	Epizootie – hromadné nákazy zvířat (včetně hygienických a dalších režimů)	MZe+MZd	KVS, MV (PČR), MO, SSHR
7.	Radiační havárie	MV + SÚJB	KrÚ, MO, MD, MPO, MZd, MMR
8.	Havárie velkého rozsahu způsobená vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky	MV (HZS, PČR)	MŽP, KrÚ, MO, MPO, MZd, MZe, MMR, MD, SÚJB
9.	Jiné technické a technologické havárie velkého rozsahu – požáry, exploze, destrukce nadzemních a podzemních částí staveb	MV (HZS)	MD, MPO, MO, MZd, ČBÚ
10.	Narušení hrází významných vodohospodářských děl se vznikem zvláštní povodně	MZe+MV +MŽP	KrÚ, MO, MPO, MD, SSHR
11.	Znečištění vody, ovzduší a přírodního prostředí haváriemi velkého rozsahu	MV (HZS)	MŽP, KrÚ, MD, MPO, MZe, MMR, SSHR
12.	Narušení finančního a devizového hospodářství státu velkého rozsahu	MF	“resortní organizace MF, KrÚ” ČNB, MZV, KPCP
13.	Narušení dodávek ropy a ropných produktů velkého rozsahu	SSHR	KrÚ, MPO, MZd
14.	Narušení dodávek elektrické energie, plynu nebo tepelné energie velkého rozsahu	MPO	KrÚ, ERÚ, SSHR
15.	Narušení dodávek potravin velkého rozsahu	MZe+MPO	KrÚ, MO, MV (PČR), MD, SSHR
16.	Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu	MZe	KrÚ, MO, SSHR, MV (PČR), MD, MŽP
17.	Narušení dodávek léčiv a zdravotnického materiálu velkého rozsahu	MZd	KrÚ, MD, MO, MV
18.	Narušení funkčnosti dopravní soustavy velkého rozsahu	MD	KrÚ, MV (PČR), MO, SSHR
19.	Narušení funkčnosti veřejných telekomunikačních vazeb a poštovních služeb velkého rozsahu	MPO+ČTÚ	KrÚ, MV, (PČR), NBÚ
20.	Narušení funkčnosti veřejných informačních vazeb velkého rozsahu	MV, MPO	KrÚ, NBÚ, ČTÚ
21.	Migrační vlny velkého rozsahu	MV	OAMP, MZV, MMR, MO
22.	Hromadné postižení osob mimo epidemií – řešení následků včetně hygienických a dalších režimů	MZd	KrÚ, MV, MMR, SSHR
23.	Narušení zákonnosti velkého rozsahu	MV	MO, MS, BIS, zpravodajské služby

Podle druhu rizik a zpracovatelů plánovací dokumentace rozeznáváme následující druhy plánů: **územní**; „**nouzové**“ a **krizové** plánování.

Základní přehled plánovacích dokumentů v bezpečnostním systému České republiky

